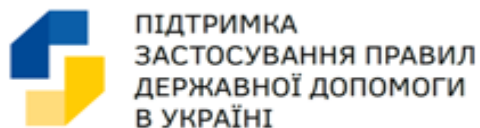

Державна допомога у цифровому секторі

10 Березня 2023

Антимонопольний комітет України

Вступ

COVID-19 дав поштовх до онлайн, термінова потреба в розробці цифрових рішень у кількох сферах:

- Діяльність уряду в Інтернеті
 - Державне управління (цифрові ідентифікатори, цифрові водійські права, ...)
 - Охорона здоров'я
 - Освіта
- Інфраструктура цифрових послуг
- Інтернет-бізнес
 - Магазини
 - Застосунки
 - тощо

Цифрові цілі ЄС

A graphic on the right side of the slide. It features a blue and purple background with a subtle pattern of dots and lines. Overlaid on this is a white rectangular frame containing the text "SHAPING EUROPE'S DIGITAL FUTURE" in white, bold, sans-serif capital letters. The text is arranged in three lines: "SHAPING", "EUROPE'S", and "DIGITAL FUTURE". A bright yellow triangle is positioned in the bottom right corner, partially overlapping the blue and purple background.

SHAPING
EUROPE'S
DIGITAL FUTURE

Флагман Комісії ЄС 2019-2024

- Зелений і цифровий перехід – називається подвійним переходом
- Цифрове рішення також може сприяти екологізації економіки – ШІ вимірював споживання та коригував виробництво електроенергії
- Цілі, поставлені до 2030 року – Шлях до цифрового десятиліття
- Covid-19 також демонструє вразливі місця – в плані вжито ще один крок

Цифрові цілі

9 березня 2021 року – Комісія прийняла повідомлення **«Цифровий компас 2030: європейський шлях до цифрового десятиліття»:**

- Цифровізація може стати вирішальним чинником
- Надати можливості суспільству, де географічна відстань має менше значення
- Криза також виявила вразливість нашого цифрового простору, його підвищену залежність від критичних технологій, часто поза межами ЄС, підкреслила залежність від кількох великих технологічних компаній
- Зменшити цифрову бідність – доступність для всіх

Цифрові цілі

Цифрові рішення для охорони здоров'я (телемедицина)

Цифрові «зелені» рішення

Потрібні кваліфіковані співробітники, спеціалісти ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) і базові навички для всіх

Покриття всіх домогосподарств гігабітним інтернетом / технологією 5G

Передова напівпровідникова промисловість – зменшення залежності від третіх країн і довгих ланцюжків постачання

ШІ – квантові обчислення

Цифрова трансформація промисловості, сільського господарства, мобільність

Цифровізація

В GBER

‘цифровізація’ означає

- впровадження технологій, що здійснюються електронними пристроями та/або системами, які дозволяють підвищити функціональність продукту
- розвивати онлайн-сервіси
- модернізувати процеси, або
- перехід до бізнес-моделей, заснованих на деінтермедіації виробництва товарів і надання послуг, що в кінцевому підсумку створює трансформаційний вплив

Наприклад, цифровізація може охоплювати кілька сфер

- цифровізація процесів
- розробка нових цифрових продуктів (або їх модернізація)
- придбання ІТ програмного та апаратного забезпечення
- цифровізація певних послуг або певних рішень
- розвиток цифрових навичок для окремих осіб або співробітників

Державне управління

Цифровізація державного управління

Здійснення державних повноважень не має господарського характеру

- Наприклад:
 - армія чи поліція
 - організація, фінансування та виконання покарань у вигляді позбавлення волі
 - митниця
 - система правосуддя
 - збір даних для використання в публічних цілях на підставі законодавчого зобов'язання, покладеного на зацікавлені підприємства, розкривати такі дані
 - ...

Цифровізація охорони здоров'я

Постачальники медичних послуг у національній системі охорони здоров'я, які переслідують соціальні цілі за принципом солідарності та діють під наглядом держави, вважаються такими, що **здійснюють негосподарську діяльність**

Цифровізація постачальників медичних послуг виходить за рамки правил державної допомоги за умови, що цифрові товари та послуги використовуються лише для неекономічної діяльності

Надавачі медичних послуг, які **пропонують свої послуги за винагороду** (оплачується безпосередньо пацієнтами або їх страховкою), **здійснюють господарську діяльність!**

Цифровізація системи освіти

- Освітні системи, які повністю або переважно фінансуються державними коштами, а не учнями чи їхніми батьками, вважаються неекономічними
- Це може охоплювати державні освітні послуги, такі як приватні та державні початкові школи та дитячі садки, навчання в університетах
- Таким чином, цифровізація державної освіти виходить за рамки правил державної допомоги, за умови, що цифрові товари та послуги використовуються лише для неекономічної діяльності

Цифровізація сфери культури

Державне фінансування заходів зі збереження культурної спадщини, які є доступними для широкої громадськості безкоштовно, є неекономічним за своєю суттю, тому державне фінансування оцифрування цієї діяльності виходить за межі правил державної допомоги

Крім того, той факт, що відвідувачі культурного закладу, відкритого для широкого загалу, зобов'язані сплачувати грошовий внесок, який покриває лише менше 50% справжніх витрат, не змінює неекономічного характеру культурної діяльності, що здійснюється

Крім того, багато видів культурної діяльності є об'єктивно незамінними (наприклад, зберігання державних архівів, що містять унікальні документи) і, таким чином, виключають існування справжнього ринку та економічну природу діяльності

Навпаки, культурна діяльність, яка переважно фінансується за рахунок плати за відвідувачів чи користувачів або іншими комерційними засобами (наприклад, комерційні виставки, кінотеатри, комерційні музичні виступи та фестивалі, школи мистецтв, що переважно фінансуються за рахунок плати за навчання), повинна кваліфікуватися як економічна за своєю природою. Застосовуються правила державної допомоги (наприклад, стаття 53 GBER)

Деякі приклади

Цифровізація систем охорони здоров'я та юстиції, митних і податкових адміністрацій, з особливим акцентом на охопленні сільських районів: відсутність державної допомоги, якщо запропоновані інвестиції реалізуються відповідно до правил державних закупівель (відкритий тендер). Тендер гарантує, що держава оплачуватиме ринкові ціни за закуплені послуги.

Оснащення державного сектора для впровадження Європейської цифрової ідентифікації (eID) для автентифікації національними та транскордонними користувачами: відсутність державної допомоги, якщо запропоновані інвестиції реалізуються відповідно до правил державних закупівель (відкритий тендер). Тендер гарантує, що держава оплачуватиме ринкові ціни за закуплені послуги.

Оснащення музеїв для забезпечення інтерактивних виставок

Оцифрування документів Національного Архіву

ПІДТРИМКА
ЗАСТОСУВАННЯ ПРАВИЛ
ДЕРЖАВНОЇ ДОПОМОГИ
В УКРАЇНІ

ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Проект
реалізується
консорціумом на
чолі з WYG

Антимонопольний комітет України

Деякі приклади

SA.35529: Оцифрування книг у бібліотеках (CZ)

Мета програми:

- оцифрування книг у публічних бібліотеках,
- оцифрування каталогів

Інтенсивність допомоги: 70%

Бенефіціари:

- місцеві або регіональні бібліотеки,
- університетські бібліотеки,
- муніципалітети

Деякі приклади

SA.35529: Оцифрування книг у бібліотеках (CZ)

Бібліотеки зобов'язані надавати свої послуги всім користувачам безкоштовно
приватна особа займалася б цією діяльністю з метою отримання прибутку?

└─ ні, через юридичне зобов'язання
+

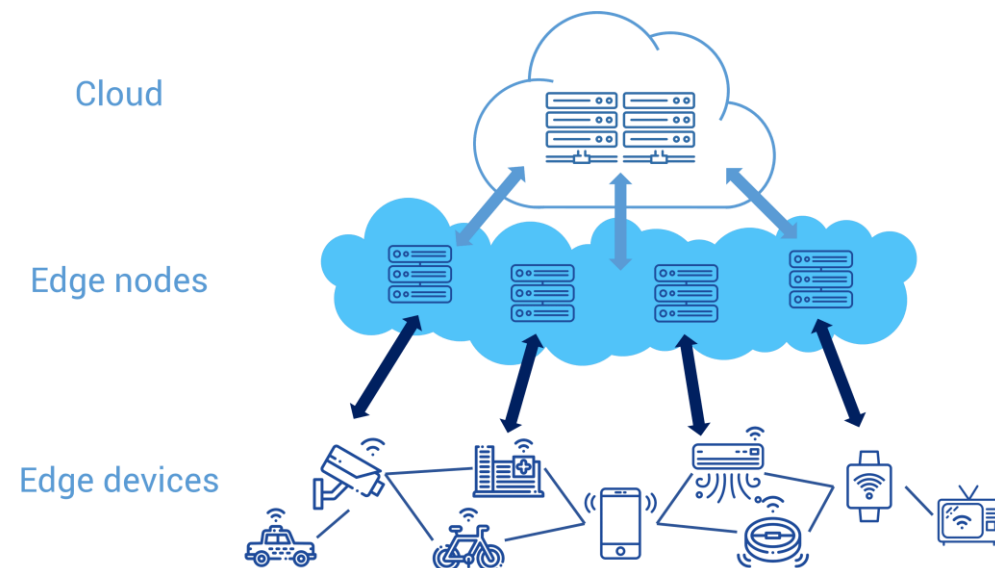
└─ культурні, освітні та соціальні характеристики бібліотек
└─ не економічна діяльність – не ДД

Хмарні МОЖЛИВОСТІ

Можливі проекти

- Інвестиції в хмарні та периферійні інфраструктури (наприклад, центри обробки даних, периферійні вузли, сервери, стійки, з'єднувальні кабелі, апаратне забезпечення), а також пов'язані нові технології в існуючі та нові хмарні та периферійні інфраструктури (наприклад, для переробки відходів (опалення) або повторного використання для підвищення енергоефективності в центрах обробки даних, наприклад, за допомогою техніки занурення в рідину, і при передачі даних, наприклад, для процесів освітлення даних з низьким енергоспоживанням)
- Хмарні та Edge (обробка даних) сервіси

Дотримання правил державної допомоги

- De minimis – до 200 000 євро/підприємство/3 роки
- Стаття 14 GBER – регіональна інвестиційна допомога для хмарної та периферійної інфраструктури (потенційно в поєднанні з інвестиціями в проміжне програмне забезпечення або хмарні та периферійні послуги), якщо це початкова інвестиція на користь нової економічної діяльності у відповідній області
- У існуючих установах регіональна інвестиційна допомога також може надаватися для інвестицій у хмарну та периферійну інфраструктуру, проміжне програмне забезпечення та хмарні та периферійні послуги (включаючи інвестиції в оновлення)

Дотримання правил державної допомоги

Стаття 25 – Проекти допомоги на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність

Приклади досліджень і розробок щодо програмного забезпечення:

- розробка нових операційних систем або мов
- намагання вирішити конфлікти в апаратному чи програмному забезпеченні на основі процесу реінжинірингу системи чи мережі
- створення нових або більш ефективних алгоритмів на основі нових методик
- створення нових і оригінальних методів шифрування або безпеки

Проекти допомоги на проведення наукових досліджень, технічний розвиток та інноваційну діяльність не включають

- регулярні або періодичні зміни, внесені в існуючі продукти (наприклад, програмне забезпечення), виробничі процеси, послуги (наприклад, програмне забезпечення) та інші поточні операції, навіть якщо ці зміни можуть означати вдосконалення
- робота над системними або специфічними програмними досягненнями, які були загальнодоступними до початку роботи
- звичайне технічне обслуговування комп'ютера та програмного забезпечення не є дослідженнями та розробками
- додавання функцій користувача до існуючих прикладних програм (включаючи базові функції введення даних)

Стаття 28 GBER – інноваційна допомога для МСП

- Витрати на надані їм консультаційні та допоміжні послуги з інновацій
- Якщо умови виконуються, такі послуги можуть включати, наприклад, відповідну консультаційну підтримку щодо інновацій стосовно переміщення та розгортання ІТ-систем і послуг у хмарі, а також консультаційну підтримку з інновацій щодо розгортання хмарної та периферійної інфраструктури, проміжного програмного забезпечення та хмарних і периферійних служб
- За замовчуванням може бути надана допомога в розмірі до 50% допустимих витрат
- Допомога може бути збільшена до 100% допустимих витрат, якщо загальна сума допомоги для витрат, понесених МСП за використання інноваційних консультаційних та допоміжних послуг, не перевищує 200 000 євро на бенефіціара протягом будь-якого трирічного періоду

«послуги з підтримки інновацій» означає надання офісних приміщень, банків даних, бібліотек, маркетингових досліджень, лабораторій, маркування якості, тестування та сертифікації з метою розробки більш ефективних продуктів, процесів або послуг

«консультаційні послуги з інновацій» означають консультації, допомогу та навчання у сферах передачі знань, придбання, захисту та експлуатації нематеріальних активів, використання стандартів і правил, що їх впроваджують

Стаття 29 GBER – процес інновації

- Організаційні інновації включають впровадження нового організаційного методу в бізнес-практику підприємства, організацію робочого місця або зовнішні відносини. Інновації процесу стосуються впровадження нового або значно вдосконаленого методу виробництва або доставки (включаючи значні зміни в техніці або програмному забезпеченні)
- Допустимі витрати: (a) витрати на персонал; (b) витрати на інструменти, обладнання, будівлі та землю в обсязі та на період, що використовувався для проекту; (c) витрати на контрактні дослідження, знання та патенти, придбані або ліцензовані у зовнішніх джерел на справедливих умовах; (d) додаткові та інші операційні витрати, включаючи витрати на матеріали, приладдя та подібні продукти, понесені безпосередньо в результаті проекту
- Інтенсивність допомоги не повинна перевищувати 15 % допустимих витрат для великих підприємств і 50 % допустимих витрат для МСП

Стаття 56 GBER – інвестиційна допомога для місцевої інфраструктури

- Фінансування будівництва або модернізації місцевої інфраструктури, тобто інфраструктури, яка на місцевому рівні сприяє покращенню ділового та споживчого середовища і модернізації та розвитку промислової бази
- Це могло б, якщо відповідні умови виконано, потенційно покривати певні інвестиції в хмарну та Edge інфраструктуру
- Макс. інтенсивність допомоги – розрив фінансування
- Допустимі витрати – матеріальні та нематеріальні інвестиційні витрати
- Не може бути спеціальною інфраструктурою
- Операція повинна бути оголошена на тендері, якщо її буде виконувати третя сторона

Хмара IPCEI

- Важливі проекти спільного європейського інтересу (IPCEI)
- Стаття 107 (3) b) ДФЄС - Повідомлення IPCEI 2021
- Європейський вплив (якісний/кількісний), вторинні ефекти, співпраця між суб'єктами, подолання провалів ринку
- Новизна на світовому рівні – головний інноваційний характер, важлива додана вартість
- Дослідження та розробки + перше промислове розгортання (FID) також допустимі
- Принаймні 4 країни-члени, відкриті для всіх, хто приєднається – відкритий конкурс
- Підхід до розриву фінансування + відшкодування понад 50 мільйонів євро

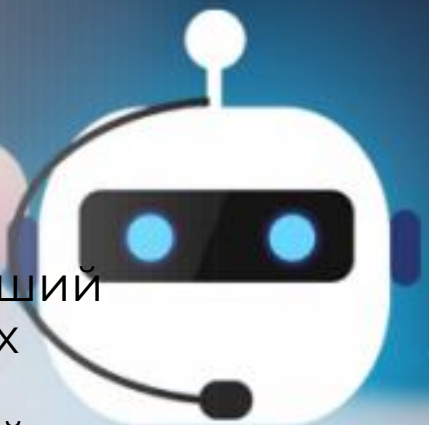
Цифрова трансформація підприємств

Цифрова трансформація

Процес перетворення інформації з аналогового в цифровий

- **хмарні обчислення**, які надають організації швидший доступ до свого програмного забезпечення, нових функціональних можливостей і оновлень, а також зберігання даних з будь-якого місця та в будь-який час
- **мобільні платформи**, які дозволяють працювати будь-де та будь-коли
- **машинне навчання та штучний інтелект**, які, підживлюючись комплексними програмами даних, надають організаціям інформацію для швидшого та точнішого прийняття рішень щодо продажів, маркетингу, розробки продуктів та інших стратегічних сфер
- **автоматизація**, наприклад, чат-боти
- ...

What can i help you with?

Цифровізація внутрішніх процесів

- У сфері закупівель, фінансів, кібербезпеки, які опосередковано пов'язані з виробництвом
- Немає конкретної категорії допомоги
- **De minimis** – сума не надто велика
- Стаття 18 GBER – **Допомога для надання консультацій на користь МСП**
- Стаття 28 GBER – **Інноваційна допомога для МСП** (допомога в розробці цифрової трансформації)
- Стаття 29 GBER – **організаційні інновації**

Цифровізація внутрішніх процесів

- Стаття 28 GBER – **Інноваційна допомога для МСП** (допомога в розробці цифрової трансформації – консультаційні послуги, включаючи хмарні послуги)

- GBER зі змінами

(94) «консультаційні послуги з інновацій» означають консультації, допомогу або навчання у сферах передачі знань, придбання, захисту чи експлуатації нематеріальних активів або використання стандартів і правил, що їх впроваджують; а також консультації, допомогу чи навчання з впровадження або використання інноваційних технологій і рішень (у тому числі цифрових технологій і рішень);

(95) «послуги з підтримки інновацій» означає надання офісних приміщень, банків даних, хмарних послуг і послуг зберігання даних, бібліотек, маркетингових досліджень, лабораторій, маркування якості, тестування, експериментів і сертифікації або інших пов'язаних послуг, включаючи послуги, що надаються дослідженнями а також організації з поширення знань, дослідницькі інфраструктури, інфраструктури тестування та експериментів або інноваційні кластери з метою розробки більш ефективних або технологічно просунутих продуктів, процесів або послуг; включаючи впровадження інноваційних технологій та рішень (включаючи цифрові технології та рішення)

Цифровізація внутрішніх процесів

- Стаття 29 GBER – **організаційні інновації**
- В основному для МСП
- Програмне забезпечення, цифрові технології також допустимі
- GBER із змінами

(96) «організаційна інновація» означає впровадження нової організації на рівні підприємства (на рівні групи в даному секторі промисловості в ЄЕЗ), організації робочого місця або зовнішніх відносин, **у тому числі, наприклад, шляхом використання нових або інноваційних цифрових технологій чи рішень. (..)**

(97) «процесна інновація» означає впровадження нового або значно вдосконаленого методу виробництва або доставки (включаючи значні зміни в техніці, обладнанні чи програмному забезпеченні) на рівні підприємства (на рівні групи в даному секторі промисловості в ЄЕЗ), **у тому числі, наприклад, шляхом використання нових або інноваційних цифрових технологій або рішень.**

Інвестиційні витрати, пов'язані з цифровізацією

Стаття 14 (регіональна інвестиційна допомога)

- Ускладнення
 - Жоден тип початкових інвестицій для регіональної інвестиційної допомоги не підходить, оскільки
 - вони не призводять до створення нового підприємства (як у випадку цифровізації виробництва, так і внутрішньої цифровізації), або
 - до розширення потужностей компанії, або
 - до диверсифікації випуску компанії на продукцію, яка раніше не вироблялася (продукт у більшості випадків може залишатися тим самим),
 - до фундаментальної зміни загального виробничого процесу існуючої установи
- Буде відбуватися не загальна зміна виробничого процесу, а заміна його елементів і процесу на цифрові рішення).

Початкові інвестиції у цифровому секторі

Початкові інвестиції	Приклад
Новий заклад	Створення веб-магазину (попередньої діяльності немає)
Розширення потужностей	Купівля іншого сервера для надання додаткових послуг
Фундаментальні зміни	Перетворення зі звичайного магазину на веб-магазин
Диверсифікація	Магазин відкриває веб-магазин, але зберігає початкову діяльність

Магазин застосунків (додатків), сервіси повідомлень

- **De minimis**
- **Стаття 22 GBER**
 - Допомога малим підприємствам, які починають свою діяльність
 - Бенефіціари не повинні бути зареєстровані протягом п'яти років після реєстрації та відповідати таким умовам: (a) вони не перейняли діяльність іншого підприємства; (b) вони ще не розподілили прибуток; (c) вони не були утворені шляхом злиття
 - Максимальна сума допомоги залежить від типу інструментів допомоги (позики – 2 мільйони євро, гарантії чи гранти – 0,8 мільйона євро) і детально пояснюється в статті 22 GBER
 - Якщо підприємство невелике та інноваційне, то максимальні суми можуть подвоїтися

Покращення цифрових навичок

Сценарії відсутності допомоги

- Субсидії на освіту та навчання, які надаються неекономічно активним особам, безробітним **або працевлаштованим особам як фізичним особам**, не є державною допомогою.
 - Наприклад - **Розробка національної програми учнівства в інформаційно-комунікаційних технологіях ІКТ)**

Сценарії державної допомоги

- **Допомога de minimis** – до 200,000 євро/підприємство/3 роки
 - Приклад - **Розробка цифрового педагогічного контенту для продажу**
- **Стаття 31 GBER – Допомога на професійну підготовку працівників**
 - Сума допомоги не може перевищувати поріг у 2 мільйони євро на навчальний проект
 - Допомога не надається на навчання, яке здійснюють підприємства для дотримання національних обов'язкових стандартів навчання
 - Допустимими витратами є: а) витрати на персонал тренерів, b) операційні витрати тренерів та слухачів, безпосередньо пов'язані з навчальним проектом, c) витрати на консультативні послуги, пов'язані з навчальним проектом, і d) витрати на персонал слухачів та загальні непрямі витрати на години, протягом яких слухачі беруть участь у навчанні.
 - Інтенсивність допомоги не повинна перевищувати 50% допустимих витрат. Він може бути збільшений до максимальної інтенсивності допомоги в 70% допустимих витрат таким чином: а) на 10 відсоткових пунктів, якщо навчання проводиться для працівників з обмеженими можливостями; та b) на 10 відсоткових пунктів, якщо допомога надається підприємствам середнього бізнесу

Де ще GBER згадує цифровізацію?

Інші статті GBER що стосуються цифровізації

- Статті 38 + 39 - **Інвестиційна допомога для заходів енергоефективності** вимірює інвестиції в цифровізацію будівлі, зокрема для підвищення її інтелектуальної готовності
- Стаття 56е – **Умови надання допомоги, пов'язаної з фінансовими продуктами, що підтримуються Фондом InvestEU**
«Допомога на дослідження, розробки, інновації та цифровізацію» →
«цифрування для МСП»

Questions?